

Na osnovu člana 6. Zakona o energetskej efikasnosti ("Službeni list Crne Gore", br. 29/2010 od 20.05. 2010. godine), Vlada Crne Gore je donijela

**OPERATIVNI PLAN ENERGETSKE EFIKASNOSTI
ORGANA DRŽAVNE UPRAVE
i određenih objekata koje koriste javne ustanove čiji osnivač je država
ZA 2014. GODINU**

UVOD

Realizacija Operativnog plana energetske efikasnosti organa državne uprave i određenih objekata, koje koriste javne ustanove čiji osnivač je država, za 2014. godinu (u daljem tekstu: Operativni plan) prevashodno se zasniva na finansijskim sredstvima opredijeljenim za sprovođenje namjenskih projekata energetske efikasnosti, kao i za realizaciju mjera energetske efikasnosti u okviru tekućeg i investicionog održavanja objekata u kojima organi državne uprave obavljaju svoje funkcije.

S obzirom na ograničeni iznos sredstava za ovu namjenu u plan nijesu uvršteni objekti u kojim organi uprave vrše svoju administrativnu funkciju, već su kao prioritetni odabrani određeni objekti koje koriste javne ustanove čiji osnivač je država, a koje su u nadležnosti Ministarstva prosvjete i Ministarstva zdravlja. Imajući u vidu socijalne aspekte ovih javnih ustanova, iste se smatraju prioritetnim za rekonstrukciju i održavanje. Namjenski projekti energetske efikasnosti se realizuju u koordinaciji Ministarstva ekonomije.

NAMJENSKI PROJEKTI ENERGETSKE EFIKASNOSTI

Realizacija Operativnog plana uglavnom pretpostavlja realizaciju sljedećih projekata energetske efikasnosti, i to:

1. **Projekat Svjetske Banke "Energetska efikasnost u Crnoj Gori"**, koji se implementira po osnovu zajma, koji je Vlada Crne Gore dobila od Međunarodne banke za obnovu i razvoj, u iznosu od 6,5 miliona Eura, sa ciljem poboljšanja energetske karakteristike 15 zdravstvenih i obrazovnih objekata (6 bolnica, 8 škola i 1 studentski dom), kao i povećanja obaviještenosti javnosti o mjerama energetske efikasnosti. Ovim projektom finansiraju se mjere za poboljšanje energetske karakteristike objekata, a koje se prije svega odnose na: zamjenu fasadne stolarije, postavljanje toplotne izolacije na omotaču zgrade, poboljšanje unutrašnjeg osvjjetljenja, modernizaciju ili potpunu zamjenu kotlarnica uz modernizaciju cjelokupnog sistema grijanja i modernizaciju sistema za pripremu sanitarne tople vode.

Ministarstvo ekonomije (Direktorat za energetske efikasnosti) je nosilac projekta i odgovoran je za koordinaciju projekta i obezbjeđivanje podrške Ministarstvu zdravlja i Ministarstvu prosvjete u implementaciji projekta u zdravstvenim, odnosno obrazovnim objektima.

Odabir objekata u okviru ovog projekta izvršen je na osnovu predloga Ministarstva zdravlja i Ministarstva prosvjete u čijim nadležnostima se objekti nalaze.

Svi planirani objekti su rekonstruisani i to:

- *zdravstveni objekti:*

1. Opšta bolnica i Dom zdravlja Pljevlja,
2. Opšta bolnica Berane,
3. Opšta bolnica Bijelo Polje,
4. Specijalna bolnica za plućne bolesti "Dr Jovan Bulajić", Brezovik,
5. Specijalna bolnica "Vaso Čuković", Risan,
6. Institut za bolesti djece Kliničkog centra Crne Gore, Podgorica,

- *obrazovni objekti:*

1. Srednja elektro-ekonomska škola Bijelo Polje,
2. Osnovna škola "Olga Golović", Nikšić,
3. Osnovna škola "Boško Buha", Pljevlja,
4. Srednja mašinska škola "Ivan Uskoković", Podgorica,
5. Osnovna škola "Luka Simonović", Nikšić,
6. Srednja stručna škola Cetinje,
7. Osnovna škola "Boško Strugar", Ulcinj,
8. Osnovna škola "Radomir Mitrović", Berane,

- *studentski dom:*

1. Novi studentski dom Podgorica.

Ukupna vrijednost izvedenih radova iznosi 5.202.615,14 Eura.

Preostala novčana sredstva na projektu, biće iskorišćena za: pripremu detaljnih energetskih pregleda i projektne dokumentacije za rekonstrukciju 4 zdravstvena objekta (Opšta bolnica Cetinje, Dom zdravlja Cetinje, Opšta bolnica Kotor i Dom zdravlja Kotor), pripremu projektne dokumentacije za instalaciju sistema za grijanje i hlađenje u objektu Instituta za bolesti djece Kliničkog centra Crne Gore i rekonstrukciju Kliničkog centra Crne Gore.

Ostvareni rezultati implementacije projekta "Energetska efikasnost u Crnoj Gori", uticali su da se, Zakonom o budžetu za 2013. godinu (Službeni list Crne Gore" broj 66/12), planira zaključenje kreditnog aranžmana u iznosu od 5 miliona Eura za nastavak implementacije projekta. Sredstva kredita biće iskorišćena za unapređenje energetskih karakteristika 13 zdravstvenih objekata. Ukoliko rezultat pregovara Vlade Crne Gore sa Svjetskom bankom bude pozitivan, tokom 2014. godine planirana je rekonstrukcija 4 zdravstvena objekta (Opšta bolnice Cetinje, Dom zdravlja Cetinje, Opšta bolnica Kotor i Dom zdravlja Kotor) i Kliničkog centra Crne Gore. Za rekonstrukciju navedenih objekata predviđen je budžet u iznosu od 2,4 miliona Eura.

U 2014. godini, takođe je planirana i priprema neophodne dokumentacije za unapređenje energetske karakteristika za još 4 zdravstvena objekta (Opšta bolnica Bar, Dom zdravlja Bar, Dom zdravlja Ulcinj i Dom zdravlja Budva), a koji će biti rekonstruisani tokom 2015. godine.

2. **"Program energetske efikasnosti u javnim zgradama", po osnovu tekuće saradnje između Crne Gore i Savezne Republike Njemačke (posredstvom KfW banke)** koja je obezbijedila kredit od 11,5 miliona Eura i donaciju od 1,5 miliona Eura, sa ciljem poboljšanja energetske karakteristika u najviše 30 obrazovnih objekata, kao i sprovođenja programa obuke osoblja, nastavnika, učenika, studenata i drugih korisnika u ciljanim objektima, o načinu, značaju i efektima primjene mjera energetske efikasnosti.

Nosilac i koordinator Programa je Ministarstvo ekonomije, koje je uspostavilo Jedinicu za upravljanje programom (JUP) u okviru Direktorata za energetske efikasnosti.

JUP je zadužen za svakodnevne aktivnosti u okviru Programa i, između ostalog, vodi zvaničnu dokumentaciju projekta, nadgleda i prati konsultante i koordinira sa ostalim učesnicima u Programu. U cilju jačanje stručnog kapaciteta Ministarstva ekonomije na Programu je angažovan i Program Konsultant, koji je zadužen za savjetodavnu stručnu podršku. Program Konsultant radi pod nadzorom JUP-a.

Tijelo odgovorno za koordinaciju i donošenje odluka je Odbor za koordinaciju Programa. Odborom upravlja Pomoćnik ministra ekonomije za energetske efikasnosti, a čine ga dva predstavnika Ministarstva prosvjete, jedan predstavnik Ministarstva finansija, jedan predstavnik JUP-a (koji je sekretar Odbora), kao i Program Konsultant, koji nema pravo glasa i povremeno prisustvuje sastancima, u zavisnosti od dnevnog reda.

Odabir objekata u okviru Programa sproveden je na osnovu tehničke evaluacije "duge liste" objekata (40 objekata), koju je predložilo Ministarstvo prosvjete. Tehnička evaluacija je podrazumijevala preliminarni energetski pregled svakog objekta sa "duge liste" i, na osnovu uspostavljene metodologije za bodovanje, formirana je "kratka lista" objekata (30 objekata), koja je data u Prilogu 1 ovog operativnog plana. Metodologija podrazumijeva bodovanje u zavisnosti od opšteg stanja objekta, stanja sistema grijanja, geografskog položaja, broja učenika i starosti objekta. Rekonstrukcija objekata će se vršiti po grupama objekata (klasterima) u kojima su objekti podijeljeni u zavisnosti od bodovnog stanja i geografskog položaja.

U toku 2013. godine realizovane su mjere energetske efikasnosti u 5 obrazovnih ustanova, i to:

1. Osnovna škola "Salko Aljković", Pljevlja,
2. Osnovna škola "Vlado Milić", Podgorica,
3. Osnovna škola "Njegoš"- Spuž, Podgorica,
4. Osnovna škola "Maksim Gorki", Podgorica,
5. Osnovna škola "Vuk Karadžić", Podgorica,

Ugovorena vrijednost radova na primjeni mjera energetske efikasnosti u prvi pet objekata iznosi 2,5 miliona eura.

Za 2014. godinu planirana je realizacija mjera energetske efikasnosti na 8 objekata (I i II klaster), i to:

1. Osnovna škola "Mileva Lajović Lalatović", Nikšić,
2. Osnovna škola "Jagoš Kontić", Nikšić,
3. Osnovna škola "Milija Nikčević", Nikšić,
4. Osnovna škola "Braća Ribar", Nikšić,
5. Studentski dom Kotor,
6. Osnovna škola "Dašo Pavičić", Herceg Novi,
7. Srednja škola "Bratstvo i jedinstvo", Ulcinj,
8. Osnovna škola "Maršal Tito", Ulcinj.

Za rekonstrukciju navedenih obrazovnih objekata predviđen je budžet u iznosu od 4,5 miliona Eura.

Takođe, u 2014. godini biće raspisan tender za izbor izvođača za rekonstrukciju objekata iz klastera III i IV. Tačan broj objekata koji će biti rekonstruisani u okviru klastera III i IV biće definisan početkom 2014. godine.

PROGRAM ZA UNAPREĐENJE ENERGETSKE EFIKASNOSTI U OKVIRU MINISTARSTVA EKONOMIJE

Ministarstvo ekonomije, kao nosilac politike energetske efikasnosti raspolaže određenim sredstvima namijenjenim unapređenju energetske efikasnosti u okviru Programa za unapređenje energetske efikasnosti. Udio sredstava državnog budžeta u budžetu ovog programa utvrdiće se nakon usvajanja Zakona o budžetu Crne Gore za 2014. godine.

Namjena sredstava Programa za unapređenje energetske efikasnosti, u smislu ovog Operativnog plana, je podrška tekućim projektima energetske efikasnosti na rekonstrukciji obrazovnih i zdravstvenih objekata, kao i realizacija trening i edukativnih programa u oblasti energetskog menadžmenta u javnom sektoru.

REALIZACIJA MJERA ENERGETSKE EFIKASNOSTI U OKVIRU TEKUĆEG I INVESTICIONOG ODRŽAVANJA

Osim navedenih namjenskih projekata za energetske efikasnost, u okviru tekućeg i investicionog održavanja, u pojedinim objektima u kojima državni organi obavljaju svoje funkcije, planirano je sprovođenje određenih aktivnosti, a koje suštinski predstavljaju mjere energetske efikasnosti, iako u tom smislu nijesu formalno specificirane. U svakom slučaju, treba obezbijediti osnovne preduslove za njihovu kvalitetnu pripremu, realizaciju i praćenje postignutih efekata, posebno u smislu poboljšanja energetskih karakteristika objekata.

* * *

ZAKLJUČAK

Uspješna implementacija mjera energetske efikasnosti u javnom sektoru u 2014. godini zahtijeva ispunjavanje određenih preduslova. To prije svega podrazumijeva obezbjeđenje potrebnih stručnih kapaciteta, posebno u cilju planiranja, pripreme, realizacije, praćenja i promovisanja mjera, kao i postizanja odgovarajućih efekata. Ovi preduslovi su ispunjeni kod namjenskih projekata energetske efikasnosti, koji se financiraju iz navedenih kreditnih linija. Međutim, isti su djelimično ili potpuno izostali kod projekata koji se financiraju iz tekućeg i investicionog održavanja.

Za uspješniju realizaciju Operativnog plana, u narednom periodu, posebnu pažnju posvetiti jačanju kapaciteta kod svih subjekata javnog sektora, relevantnih sa stanovišta potrošnje energije, a prije svega kroz realizaciju namjenskih treninga i edukativnih programa u oblasti energetske efikasnosti, sa posebnim osvrtom na upravljanje energijom (energetski menadžment).

NAPOMENA: Informacija o implementaciji prethodnog Operativnog plana (za 2013. godinu) biće sastavni dio Izvještaja o realizaciji Akcionog plana energetske efikasnosti za period 2013-2015. godina u 2013. godini, a koji će se dostaviti Vladi na razmatranje i usvajanje u I kvartalu 2014. godine.

Prilog 1: Usvojena „kratka lista“ objekata u okviru projekta „Program energetske efikasnosti u javnim zgradama“

		NAZIV OBJEKTA	LOKACIJA
Pilot projekti	1	Osnovna škola "Salko Aljković"	Pljevlja
	2	Osnovna škola "Vlado Milić"	Podgorica
	3	Osnovna škola „Njegoš“ - Spuž	Danilovgrad
	4	Osnovna škola "Maksim Gorki"	Podgorica
	5	Osnovna škola "Vuk Karadžić"	Podgorica
I klaster	6	Osnovna škola "Mileva Lajović Lalatović"	Nikšić
	7	Osnovna škola "Jagoš Kontić"	Nikšić
	8	Osnovna škola "Milija Nikčević"	Nikšić
	9	Osnovna škola "Braća Ribar"	Nikšić
II klaster	10	Studentski dom Kotor	Kotor
	11	Srednja škola „Bratstvo i jedinstvo“	Ulcinj
	12	JPU "Naša radost"	Herceg Novi
	13	Osnovna škola „Bedri Elezaga“-Vladimir	Ulcinj
	14	Osnovna škola „Dašo Pavičić“	Herceg Novi
	15	Osnovna škola "Marsal Tito"	Ulcinj
III klaster	16	Srednja stručna škola	Pljevlja
	17	Osnovna škola "Ristan Pavlović"	Pljevlja
	18	Osnovna škola „Aleksa Bećo Đilas“	Mojkovac
	19	Osnovna škola „Mustafa Pećanin“	Rožaje
	20	Gimnazija "Miloje Dobrašinović"	Bijelo Polje
	21	Srednja mješovita škola "Bećo Bašić"	Plav
IV klaster	22	Osnovna škola "Branko Božović"	Podgorica
	23	JPU "Irena Radović"	Danilovgrad
	24	Osnovna škola "Oktoih"	Podgorica
	25	Osnovna škola "Vuko Jovović"	Danilovgrad
	26	Osnovna škola „Milorad Musa Burzan“	Podgorica
	27	Osnovna škola „Božidar Vuković Podgoričanin“	Podgorica
V klaster	28	Srednja građevinsko geodetska „Marko Radović“ Srednja škola „Spasoje Raspopović“ Srednja elektrotehnička škola "Vaso Aligrudić"	Podgorica Podgorica Podgorica
	29	Gimnazija „Petar Prvi Petrović“ Njegoš	Danilovgrad
	30	Osnovna škola "Njegoš"	Cetinje